

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet - 10.06.2021

Harald Ekroll sette fram slikt forslag:

«DEN KULTURELLE SPASERSTOKKEN

Landskonferansen for fylkeseldreråd meiner at løyvingane til den kulturelle spaserstokken må aukast med 100 % frå 2023.

Begrunnelse:

Med utgangspunkt i situasjonen i Vestland fylkeskommune der tildelinga for 2021 var kr. 3.980.000,-, og summen er den same for 2022. Søknadane frå kommunane i Vestland utgjorde kr. 6.538.000,- (42 kommunar) for 2021. For 2022 utgjer samla søknadssum 6.330.000,- (42 kommunar).

Ingen kommunar i Vestland fekk tildelt den summen som var omsøkt, det til trass for gode søknader på svært gode tiltak.

Vi reknar med at situasjonen innafor dette området stort sett er lik også i resten av landet.

Midlar frå den kulturelle spaserstokken er ofte heilt avgjerande for at det vert laga til gode kulturelle tilbod til dei eldre, antan dei er heimebuande eller på institusjon. Det er ofte institusjonane sjølve, eller frivillige organisasjonar, som t.d. pensjonistlag, som organiserer og gjennomfører arrangement for denne målgruppa. Dette er organisasjonar som ikkje alltid har midlar til slike tiltak. Det er difor heilt avgjerande å få støtte frå den kulturelle spaserstokken for å kunne få til slike tilbod i kommunane.

Vi veit også at t.d. musikkterapi for demente er viktig som aktivitet. Det er mykje å gå på innafor dette feltet og det vil i åra som kjem bli krav om meir midlar. Den demografiske utviklinga og utviklinga innafor dementfeltet er også med på å understrekar ei slik utvikling. Det helsemessige aspektet er svært viktig.

Vi er kjend med at det er stor einsemd blant dei eldre, spesielt i desse koronatider, og det er derfor viktig med tiltak som kan få stimulert deltaking for dei eldre, når alt normaliserer seg igjen.

Vi meiner det er viktig med arrangement som kan hindre einsemd blant dei eldre. Dette blir ei viktig oppgåve for heile samfunnet. Dei frivillige organisasjonane har her ei stor og utfordrande oppgåve.

Vi er opptatt av tverrsektorielt samarbeid innanfor dette feltet i kommunane, for vi trur at for å lukkast godt med arbeidet, må ein dra lasset saman.»

Vigdis Helene Ravnøy sette fram slikt forslag:

«EN ALDERDOM MED HELSETJENESTER UNDER KONTROLL

Fylkeseldrerådet i Vestland viser til den fremlagte evalueringen av korona-epidemien og de funn som ble gjort av ekspertutvalget som ble nedsatt av Regjeringen i forbindelse med Covid19.

I rapporten fra utvalget blir det blant annet pekt på at andelen som jobber deltid er høy blant helsefagarbeidere og sykepleiere. Men den er enda mer utbredt blant ansatte uten formell helse- eller sosialfaglig utdanningsbakgrunn, og som jobber i omsorgstjenestene.

Tidligere analyser har vist at deltidsbruken påvirker kvaliteten i tjenesten og hindrer kontinuitet i arbeidet med sårbare brukere. I neste omgang bidrar dette til å redusere de ansattes opplevelse av tilfredshet med egen arbeidssituasjon.

Fylkeseldrerådet i Vestland mener det trengs en sterkere satsning på endringer som styrker bemanningen, kompetanseutvikling, organisasjon og ledelse slik at det skapes en heltidskultur i helse- og omsorgstjenestene i stedet for slik det er nå; en deltidskultur.

Fylkeseldrerådet viser også til at kryss-smitte har oppstått fordi ansatte i helsesektoren har hatt flere arbeidsgivere eller tjenestesteder fordi de ikke får heltidsstilling, og blir nødt til å kombinere flere stillinger for å få «en lønn og leve av».

Dette har ført til økt sårbarhet for smitte i helse- og omsorgssektoren.

Fylkeseldrerådet i Vestland viser til funnene som er gjort i evalueringen og krever at nødvendige tiltak iverksettes for å skape en heltidskultur til beste både for brukerne og ansatte.»

Gunvor Riim Opedal sette fram slikt forslag (1):

«Digitale hjelpemidler

Personar utan tilgang til digitale hjelpemidler bør sikrast tilgang til saker som vedkjem dei. Vi foreslår at det vert oppnevnt ein person/lagar eit system der personar er sikra innsyn i egne saker.»

Berit Anita Knutsen Larsen sette fram slikt forslag:

«Få på plass gode datatilbud for den eldre befolkning. 600.000 i dag håndterer dette verktøyer ikkje godt nok»

Gunvor Riim Opedal sette fram slikt forslag (2):

«Økonomi

Fylkeseldrerådet vil ta sterk avstand til at mange kommunar bruker sjukeheimsplasser som salderingspost for å få dekkja underskott i budsjetta sine. Resultatet er nedlegging av - og til tider- rasering - av sjukeheimsplasser, og dårlegare tilbod til eldre pleietrengande. Dette er ikkje i tråd med Stm. 15 Leve heile Livet.

Vi ser at kommuneøkonomien generelt sett er dårleg, og at det i mange kommunar er sterkt synleg at det er ein offentleg fattigdom. Ein slik situasjon er uverdigg i dagens Norge. Vi krev derfor at kommuneøkonomien bør styrkast med offentlege overføringar, helst øyremerka midlar.

Fylkeseldrerådet ber om at pårørande til personar med demens får betre oppfølging til dømes i form av pårørandeskule og pårørandenettverk. Vi meiner dette vil styrke involverte partar, ved at den pårørande ikkje vert heilt utslitt - og ved at pasienten får eit betre tilbod.

Dei små lokalsjukehusa som for mange eldre er eit symbol på tryggleik, ein nær tryggleik, har lenge vore under press. Koronapandemien har vist oss at det er behov for også dei små sjukehusa. Vi ber om at ein slår ring om dei ved å tilføre oppgåver, kompetanse og økonomi.

Samhandlingsreforma blei innført i 2012. Rett behandling til rett tid og på rett stad? Mange pasientar er ueinig i at det er slik. Vi meiner at reforma er moden for evaluering og justering.»

Gunvor Riim Opedal sette fram slikt forslag (3):

«Tannhelse

Tann- og munnhelse. Eldre må «kunne bite frå seg». Vi meiner at tannlegebehandling må komme inn under eigenandelsordninga.»

Avrøysting

Innstillinga vart samrøystes vedteke.

Ekroll sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Ravnøy sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Riim Opedal sitt forslag (1) vart samrøystes vedteke.

Knutsen Larsen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Riim Opedal sitt forslag (2) vart samrøystes vedteke.

Riim Opedal sitt forslag (3) vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet gir slike innspel til landskonferanse for fylkeskommunale eldreråd:

UTTALE 1:

DEN KULTURELLE SPASERSTOKKEN

Landskonferansen for fylkeseldreråd meiner at løyvingane til den kulturelle spaserstokken må aukast med 100 % frå 2023.

Grunngjeving:

Med utgangspunkt i situasjonen i Vestland fylkeskommune der tildelinga for 2021 var kr. 3.980.000, og summen er den same for 2022. Søknadane frå kommunane i Vestland utgjorde kr. 6.538.000 (42 kommunar) for 2021. For 2022 utgjjer samla søknadssum kr 6.330.000 (42 kommunar).

Ingen kommunar i Vestland fekk tildelt den summen som var søkt om, det til trass for gode søknader på svært gode tiltak. Vi reknar med at situasjonen innafor dette området stort sett er lik også i resten av landet.

Midlar frå den kulturelle spaserstokken er ofte heilt avgjerande for at det vert laga til gode kulturelle tilbod til dei eldre, anten dei er heimebuande eller på institusjon. Det er ofte institusjonane sjølve, eller frivillige organisasjonar, som t.d. pensjonistlag, som organiserer og gjennomfører arrangement for denne målgruppa. Dette er organisasjonar som ikkje alltid har midlar til slike tiltak. Det er difor heilt avgjerande å få støtte frå den kulturelle spaserstokken for å kunne få til slike tilbod i kommunane.

Vi veit også at t.d. musikkterapi for demente er viktig som aktivitet. Det er mykje å gå på innafor dette feltet og det vil i åra som kjem bli krav om meir midlar. Den demografiske utviklinga og utviklinga innafor dementfeltet er også med på å understrekar ei slik utvikling. Det helsemessige aspektet er svært viktig.

Vi er kjend med at det er stor einsemd blant dei eldre, spesielt i desse koronatider, og det er derfor viktig med tiltak som kan få stimulert deltaking for dei eldre, når alt normaliserer seg igjen.

Vi meiner det er viktig med arrangement som kan hindre einsemd blant dei eldre. Dette blir ei viktig oppgåve for heile samfunnet. Dei frivillige organisasjonane har her ei stor og utfordrande oppgåve.

Vi er opptatt av tverrsektorielt samarbeid innanfor dette feltet i kommunane, for vi trur at for å lukkast godt med arbeidet, må ein dra lasset saman.

UTTALE 2:

EiN ALDERDOM MED HELSETENESTER UNDER KONTROLL

Fylkeseldrerådet i Vestland viser til den framlagte evalueringa av korona-epidemien og dei funn som blei gjort av ekspertutvalet som blei nedsett av Regjeringa i samband med Covid-19.

I rapporten frå utvalet blir det mellom anna peika på at delen som jobbar deltid er høg blant helsefagarbeidarar og sjukepleiarar. Men den er enda meir breia ut blant tilsette utan formell helse- eller sosialfagleg utdanningsbakgrunn, og som jobbar i omsorgstenestene.

Tidlegare analyser har vist at deltidsbruken påverkar kvaliteten i tenesta og hindrar kontinuitet i arbeidet med sårbare brukarar. I neste omgang bidreg dette til å redusere dei tilsette si oppleving av tilfredsheit med eiga arbeidssituasjon.

Fylkeseldrerådet i Vestland meiner det trengs ei sterkare satsing på endringar som styrker bemanninga, kompetanseutvikling, organisasjon og leiing slik at det skapast ein heiltidskultur i helse- og omsorgstenestene i staden for slik det er nå; ein deltidskultur.

Fylkeseldrerådet viser også til at kryss-smitte har oppstått fordi tilsette i helsesektoren har hatt fleire arbeidsgivarar eller tenestestader fordi de ikkje får heiltidsstilling, og blir nøydd til å kombinere fleire stillingar for å få «ei løn å leve av».

Dette har ført til auka sårbarheit for smitte i helse- og omsorgssektoren.

Fylkeseldrerådet i Vestland viser til funna som er gjort i evalueringa, og krevjar at nødvendige tiltak settast i verk for å skape ein heiltidskultur til beste både for brukarane og tilsette.

UTTALE 3:

Digitale hjelpemidlar

Personar utan tilgang til digitale hjelpemidlar bør sikrast tilgang til saker som vedkjem dei. Vi foreslår at det vert oppnemnt ein person eller lagar eit system der personar er sikra innsyn i egne saker.

Få på plass gode datatilbod for den eldre befolkning. 600.000 i dag handterer ikkje dette verktøyet godt nok.

UTTALE 4:

Økonomi

Fylkeseldrerådet vil ta sterk avstand til at mange kommunar bruker sjukeheims plasser som salderingspost for å få dekkja underskott i budsjetta sine. Resultatet er nedlegging av - og til tider - rasering av sjukeheims plasser, og dårlegare tilbod til eldre pleietrengande. Dette er ikkje i tråd med Stm. 15 Leve heile Livet.

Vi ser at kommuneøkonomien generelt sett er dårleg, og at det i mange kommunar er sterkt synleg at det er ein offentleg fattigdom. Ein slik situasjon er uverdigg i dagens Norge.

Vi krev derfor at kommuneøkonomien bør styrkast med offentlege overføringar, helst øyremerka midlar.

Fylkeseldrerådet ber om at pårørande til personar med demens får betre oppfølging til dømes i form av pårørandeskule og pårørandenettverk. Vi meiner dette vil styrke involverte partar, ved at den pårørande ikkje vert heilt utslitne - og ved at pasienten får eit betre tilbod.

Dei små lokalsjukehusa som for mange eldre er eit symbol på tryggleik, ein nær tryggleik, har lenge vore under press. Koronapandemien har vist oss at det er behov for også dei små sjukehusa. Vi ber om at ein slår ring om dei ved å tilføre oppgåver, kompetanse og økonomi.

Samhandlingsreforma blei innført i 2012. Rett behandling til rett tid og på rett stad? Mange pasientar er ueinig i at det er slik. Vi meiner at reforma er moden for evaluering og justering.

UTTALE 5:

Tannhelse

Tann- og munnhelse. Eldre må «kunne bite frå seg». Vi meiner at tannlegebehandling må komme inn under eigenandelsordninga.